

Merhaba
Gazetesinin
okurlarına
armağandır.
Çarşamba
günleri
yayımlanır.

KADEMİK

Sayfalar

Cilt: 8 Sayı: 9
19 MART 2008 ÇARŞAMBA

Hazırlayanlar: M. Ali UZ - Ali IŞIK

maliuz@merhabagazetesi.com.tr • aliisik@merhabagazetesi.com.tr

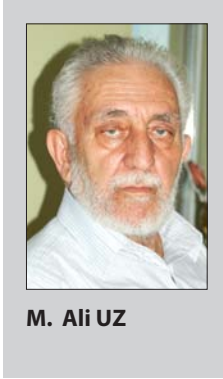
Tarih Şuûru Yok Olursa...

Toplumların hayatında din ve ırk kadar eski ve önemli unsurlardan birisi de tarih şuûrudur. Tarih şuûrünün oluşmasında tarih bilgisinin, milli kültürün, kısaca millî ve manevî değerlerin büyük rolü vardır.

Baht, talih ve saadet anlamlarına gelen devlet ve mensubu bulunduğu millete, vatan denilen coğrafyaya bağlılık, tarih şuûrünün ezelden ebede kadar yaşamasında büyük önem arz ettiği gibi milletlerin geleceğini hazırlamakta da en büyük yardımcıdır.

Cehalet, millî ve manevî değerlerden, özellikle maziden kopuş, tarihî çevre ve dokunun tahribi, tarih şuûrünün yok olmasına sebep olur. Zamanla, din gider, dil gider, sanat bayağılaşır, düşünceler yabancılaşır. Taklit yaygınlaşır. Sonunda hafızasını kaybeden bir toplum çıkar ortaya.

“Tarihini bilmeyen ve şuûrünü taşımayan milletler, hâfıza ve idraklerini kaybetmiş şaşkın kimselelere benzer. Böyle bir durumda milletlerin yükselmeleri veya

M. Ali UZ

millet vasfını muhafaza etmeleri, hattâ dağılmamaları çok zordur.”

(1) diyen Osman Turan Hocaya hak vermemek mümkün mü?

İnsan, tarih ve coğrafya yani vatanla iç içe yaşar. İnsanın çevresindeki güzellikler ruhuna yansır. İnsanın çevresindeki ruh, ölmüş veya öldürülmüşse insan da

bundan etkilenir ve tarih şuûru büyük yara alır. Büyük vatan şairi Yahya Kemal'in tarihle, tarihî şahsiyetlerle doğup büyüdüğü şehirlerle ve İstanbul'la konuşur gibi şiirler yazması bundandır.

Osmanlı'nın son dönemlerine doğru, yok olmaya başlayan tarih şuûru, Cumhuriyetten sonra hız kazanmış ve neticesinde onlarca tarihi eser ve doku yok edilmiştir. Ne uğruna? Yol, meydan ve yeşil alan açma uğruna...

Bunlar için tarihî eser yıkılır mı? Bugünkü Tekel Binası'nın çevresindeki Nalinci Baba Türbesi, Şerafeddin Camii'ne bitişik Şeyh Şerafeddin Türbesi, Hükümet Binası'nın hemen batısındaki Ulvî Sultan Mescidi ve Türbesi, çalışır

durumdaki Dergah yanındaki hamam ve daha nice tarihi eser böyle yıkıldı. Daha önceleri o dünyada bir eşi zor bulunan Konya Surları ve Selçuklu Sarayı yıllarca taş ve mermer ocağı gibi kullanılarak yok edildi. Konya'da bir tek tarihi doku kalmadı. Yakın denecek bir tarihte içerisindeki tarihî türbe ve kabir taşları ile birlikte Şems Kabristanı yok edildi. Tarihî evler birer birer ya yıkıldı veya yakıldı.

En çok tarihî doku tahribatı dergâh çevresinde olmuş, bugün 60-70 yıl öncesini hatırlatacak bir tek tarihî yapı bırakılmamıştır. Bugün Konya, modern(!) bir beton yığınının ibarettir.

Maalesef, Anadolu şehirleri içerisinde en çok tarihî eser ve doku tahribatı Konya'da yapılmıştır. Bunu yapanları ve insanında tarih şuûrunu yok edenleri tarih affetmeyecektir.

Ülkemizdeki dünkü ve bugünkü durumu Prof. Dr. Mehmet Kaplan Hoca ne güzel dile getirir:

“Eski Türk şehirleri dünyanın en güzel şehirleriydi. Avrupalı seyyahlar onların güzelliğini anlatmakla bitiremez.

Bugün Türkiye’de büyük bir gelişme vardır. Şehirlerin nüfusu ile beraber yapısı da büyümüş ve değişmiştir. Fakat maalesef bu yeni Türk şehirleri güzel değildir. Birbirine benzeyen apartman yığınlarından ibarettir. Bu şehirlerde, eski Türk şehirlerini yoğun o muazzam manevî hava, güzellik ve kutsallık duygusundan zerre bile yoktur. Her şey son derece âdi, çirkin, ve ruhsuzdur. Yeni mimari eskiden kalma binlerce güzel eseri yok ettiği gibi arta kalanı da boğmuştur....

... Büyüyen Türkiye, sadece büyük değil, aynı zamanda da güzel olmalıdır. Güzelin sırrı ise tarihte ve tabiattadır. “(2)

Mehmet Kaplan Hoca, sadece Türkiye’yi değil, özellikle bugünkü Konya’yı tarif ediyor gibidir.

Son yıllarda başlatılan “Kentsel Dönüşüm Projeleri”, son tarihi şehir dokusunu yok eden uygulamaların başında gelmektedir. Bunlar yıkık dökük ve çirkin manzara arzeden gecekondu bölgelerinde yapılabilir. Ama 6-7 asırlık mahallelerde bunun uygulanmasının izahı olamaz.

Hiçbir toplumda bulunmayan bir mahalle kültürümüz vardı. Komşu hakkı, akraba hakkından önde gelirdi. Peygamber Efendimiz, **“Komşusu aç iken tok uyuyan bizden değildir”** buyururlardı. Bunun için mahallelerde fakir fukara ve ihtiyaç sahibi kollanır, derdi olana merhem olunurdu. Bir gün görülmeyen komşu, yoklanırdı. Şimdi komşunun yokluğu, cenazesi kokuktan sonra fark ediliyor. Günümüzde apartmanlarda, komşu komşuyu tanımıyor. Çok katlı apartmanlarda bu eski mahalle kültürümüzü nasıl muhafaza edeceksiniz?

Selçuklu’ya başkentlik eden Konya’ya üç-beş tarihi eser yetmiyor. Tarih şuûrunun yaşaması için hiç değilse eski eserlerin ve eski müzelerin muhafazası ile bunlara yenilerinin eklenmesi, açık hava müzelerinin tesisi gerekiyor.

Yıllardan beri Konya’da bir Konya Şehir Müzesi ile Konya Kitapları Kitaplığı’nın kurulmasını isteyeşimizin sebebi budur.

Yeni nesilde başka türlü tarih şuûrunu nasıl oluşturacaksınız?

1- Prof. Dr. Osman Turan, Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi, İstanbul 1978, s. 48.

2- Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Türk Milletinin Kültürel Değerleri, Ankara 2001. s. 49-50.

ANZAKLI ÖMER'İN HİKÂYESİ

[Her safhası bir şeref levhası olan Türk tarihinin önemli zaferlerinden Çanakkale zaferinin yıldönümü haftasına denk gelen bu sayımızda bu yıl, yaşanmış bir hikâye ile bu şanlı zaferi bir başka açıdan yâd etmek istedik.

1957 yılında İstanbul Tıp Fakültesinden mezun olarak ihtisas yapmak üzere ABD'ye giden Doktor Ömer Musluoğlu görev yaptığı hastahanedeki başından geçen çok ilginç bu hadiseyi şöyle anlatıyor (Dr. Ömer Musluoğlu 85 yaşındadır ve halen İstanbul/Moda'da oturmaktadır):]

*

Amerika'ya gittiğim ilk yıllar (1957) lisanım pek o kadar iyi değildi. Newyork'ta Medical Center Hospital adlı bir hastahanedeki görev almıştım. Fakat vazifem kan almak, kan vermek, serum takmak, elektrokardiyografi çekmek gibi işler... Hastaya o kadar önem veriyorlar ki yeni doktorlar hemen direkt olarak hasta muayenesine, tedavisine verilmiyor. Diğer zamanlarda da laboratuarda çalışıyorum.

Bir hastaya gittim. Yaşlıca bir adam. Tahminen yetmiş beş yaşlarında tabii kendisi ile İngilizce konuşuyorum.

- Kan vereceğim kolunuzu açar mısınız?

Çünkü adamcağız kanser hastası olduğu halde üstelik kansızdı. Elimde kan torbası da var tabii ki... Pazuğunu açtım. Baktım pazuğunda dövme şeklinde bir Türk bayrağı var. Çok ilgimi çekti benim. Kendisine sormadan edemedim.

- Siz Türk müsünüz?

Kaşlarını yukarıya kaldırarak: "Hayır" manasına işaret yaptı. Ama ben hâlâ merak ediyorum:

- Peki, bu kolunuzdaki Türk bayrağı nedir?

- Aldırma işte öylesine bir şey, dedi. Ben yine ısrarla dedim ki:

- Fakat benim için bu bayrak çok önemli. Dikkatimi çekti. Çünkü bu benim milletimin bayrağı, benim bayrağım...

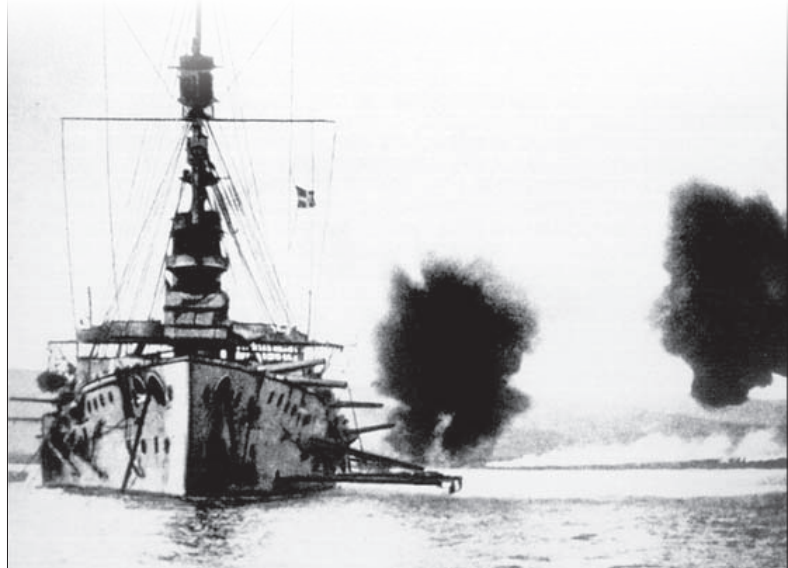
Bu söz üzerine gözlerini açtı. Derin derin yüzüme baktı ve mırıltı halinde sordu:

- Siz Türk müsünüz?

- Evet, Türk'üm...

İhtiyar gözlerime bakarak tanıdık bir göz arıyor gibiydi. Anlatmaya başladı:

- Yıl 1915. Sen hatırlamazsın o

تاریخچه جنگ جهانی اول در ایران

yılları. Çanakkale diye bir yer var Türkiye'de. Orada savaşmak üzere bütün Hıristiyan devletlerden asker topluyorlardı. Ben Anzak'tım Avustralya Anzaklarından...

İngilizler bizi toplayıp dediler ki: "Barbar Türkler Hıristiyan dünyasını yakıp yıkacaklar. Bütün dünya o barbarlara karşı cephe açmış durumda. birlik olup üzerine gideceğiz. Bu savaş çok önemlidir." Biz de inandık sözlerine vaatlerine... Savaşmak isteyenler arasına katıldık.

Avustralyalı Anzak ihtiyar anlatmaya devam ediyordu:

- Bizim beynimizi yıkayan İngilizler, Türklere karşı topladığı askerlerin tamamını Çanakkale'ye sevk

24 ediyorlarmış. Bizi gemilere doldurup Mısır'a getirdiler o zaman. Mısır'da şöyle böyle birkaç ay talim gördük. Atış talimi. Ondan sonra da bizi alıp Çanakkale'ye getirdiler.

Savaşın şiddetini ben ilk orada gördüm. Öyle ki denize düşen güller suları metrelerce yukarı fıskırtıyor, gökyüzünde havai fişekler, geceyi gündüze çeviriyordu zaman zaman...

Her taarruzda bizden de Türklerden de yüzlerce insan hayatının baharında can veriyordu. Fakat biz hepimiz Türklere karşı gayret ve cesareti uzaktan gördükçe şaşırıyorduk. Teknolojik yönden çok çok üstün olduğumuz gibi sayı bakımından da fazlaydık. Peki, onlara bu cesaret ve kuvveti veren şey neydi? İlk başlarda zannediyordum ki İngilizlerin bize anlattığı gibi Türkler barbarlıktan böyle saldırıyorlar. Meğer barbarlıktan değil, kalplerindeki vatan sevgisinden kaynaklanıyormuş. Bunu nereden anladığımı söyleyeyim.

Biz karaya çıktık. Taarruz edemiyoruz. Bizi püskürtüyorlar. Tekrar taarruz ediyoruz. Bizi tekrar püskürtüyorlar. Tekrar taarruz ediyoruz. Derken böyle bir taarruzda başımdan yediğim bir dipçik darbesiyle kendimden geçmişim.

Meraktan ağızım açık yaşlı Avustralyalıyı dinliyorum. Savaşın dehşetli anılarını anlatırken hastalığına rağmen tir tir titremeye başlamıştı. Devam etti:

- Gözlerimi açtığımda kendimin yabancı insanların arasında gördüm. Nasıl korktuğumu anlatamam. Çünkü İngilizler bize Türkleri barbar, vahşi kimseler olarak tanıttı ya...

Ama dikkat ettim. Yaralarımı sarmışlar. Bana hiç de öfkeli bakmıyorlar. Kendime geldim iyice bu defa çantalarında bulunan yiyeceklerden ikram ettiler bana. İyi biliyorum ki onların yiyecekleri çok çok azdı. Bu haldeyken bile kendileri yemeyip

bana ikram ediyorlardı. Şoke oldum doğrusu. Dedim ki; kendi kendime:

- Bu adamlar isteseler şu anda beni öldürdüler. Ama öldürmüyorlar... Veyahut isteseler önceden öldürebilirlerdi. Hâlbuki beni cephenin gerisine götürdüler. Biz esirlere misafir gibi davranıyorlardı.

Bu duygularla “Yazıklar olsun bana” dedim. “Böyle asil insanlarla niye ben savaşıyorum ben? Niye savaşmaya gelmişim? Bu İngiliz milleti ne yalancıymış, ne kadar Türk düşmanıymış?” diyerek pişman oldum. Ama bu pişmanlığım fayda etmiyor ki... Bu iyiliğe karşı ne yapsam düşündüm durdum günlerce...

Nihayet bize serbest bıraktılar. Memleketime döndüm. İşte memlekette Türk milletini ömür boyu unutmamak için koluma bu dövme Türk bayrağını yaptırıldı. Bu bayrağın esrarı bu işte.

Benim gözlerim dolu dolu ihtiyara bakarken o devam etti:

- Talihin cilvesine bakın ki o zaman ölmek üzere iken yaralarımı iyileştirerek, sıhate kavuşmama çaba sarf eden Türkler idi. Şimdi de Amerika gibi bir yerde yıllar sonra yine iyileştirmeye çaba sarf eden bir Türk...

Ne garip değil mi? Avustralya'dan Amerika'ya gelirken bir Türk'le karşılaşacağımı hiç tahmin etmezdim. Size minnettarım. Siz Türkler gerçekten çok merhametli insanlarsınız. Bizi hep kandırmışlar... Buna bütün kalbimle inanıyorum.

Peşinden nemli gözlerle: “Bana adınızı söyler misiniz?” dedi. “Ömer”, cevabını verdim. Gayet merakla tekrar sordu:

- Peki, niçin Ömer ismini vermişler sana?

- Babam Müslümanların ikinci halifesi isminden ilham alarak bana Ömer adını vermiş.

- Yahu senin adın Müslüman adı

mı?

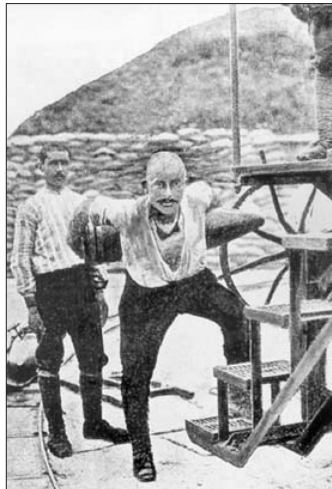
Ben: “Evet, Müslüman adı” deyince yüzüme baktı baktı; birden doğrulmak istedi. Ben mani olmak istedim. Israr etti.

Ama niye ısrar ediyordu?

İhtiyarın ısrarına dayanamayıp yatakta oturmasına yardım ettim. Gözleri dolu soluydu. Yüzüme bakarak dedi ki:

- Senin adın güzelmiş. Benim adım şimdiye kadar Mr. Josef Miller idi. Şimdiden sonra “Anzaklı Ömer” olsun.

- Olsun.

- Peki, doktor beni Müslüman eder misin? Müslüman olmak zor mu?

Şaşırdım. Nasıl da birdenbire Müslüman olmaya karar gelmişti. Meğer o yaşa gelinceye kadar içten içe hep düşünüyormuş da kimseyle konuşamadığı için, sormadığı için konuşamıyormuş.

- Tabii dedim Müslüman olmak çok kolay.

Sonra kendisine imanın ve İslam'ın şartlarını anlattım. Kabul etti. Hem kelime-i şahadet getiriliyor, hem de çocuklar gibi ağlıyordu.

Yaşlılık bir yandan, hastalık bir yandan, bir de yıllardan beri içinde kavuşmak isteyip de bilemediği için kavuşamadığı İslamiyet'e olan hasretin sona ermesi bir yandan bu yaşlı gönü duyulanmıştı. Mırıldandı:

- Siz Müslümanlar tespih çekerseniz bana da bir tespih bulsan da ben de yattığım yerden tespih çekerek Allah'ımı ansam olur mu?

Bu sözden de anladım ki dedelerimiz savaş esnasında Hakk'ı zikretmeyi ihmal etmiyormuş. Neyse uzatmayayım hemen bir tespih bulup kendisine getirdim.

Hasta yatağında tespih çekiyor, biz de gerektiğinde tedavisiyle ilgili-

niyorduk. Fakat benim için o daha bir başkalaşmıştı. Müslüman olmuştu.

Bir gün yanına gittiğimde samimi bir şekilde rica ettim.

- Beni yalnız bırakma olur mu?

- Ne gibi Ömer amca?

- Ara sıra gel de bana İslamiyet'i anlat! Sen çok güzel şeylerden bahsediyorsun. O sözleri duydukça kalbim ferahlıyor.

O günden sonra her gün yanına gittim. Bildiğim kadarıyla dinimizi anlattım. Fakat günden güne eriyip tükeniyordu.

Kaç gün geçti tam hatırlamıyorum. Hastahanenin genel hoparlöründen bir anons duydum. "Doktor Ömer! Lütfen 217 numaralı odaya gelin!"

Dedim ki içinden: "Bizim Ömer amca galiba yolcu?" Hemen yukarı çıktım. Odasına vardığımda gördüğüm manzara aynen şöyleydi:

Sağ elinde tespih açık duran sol kolunun pazuunda dövme Türk bayrağı, göğsünde imanı ile, koskoca Anzaklı Ömer son anlarını yaşıyordu.

Hemen başucuna oturdum. Kendisine kelime-i şahadet söylettirdim. O şekilde kucığımda teslim-i ruh etti.

Bir Çanakkale gazisi görmüştüm. Yıllar sonra da olsa Müslüman Türk milletine olan sevgisi sayesinde kendisine iman nasip olmuştu.

Ne yalan söyleyeyim, ağladım.

NOT:

Bu yazı "<http://www.canakkale.gen.tr/>" sitesinden alınmıştır.

KONYA'NIN EFSANEVİ ÇİFT BAŞLI KARTALI HAKKINDA BİR DENEME

M. Sabri DOĞAN
KOYUNOĞLU MÜZESİ,
ARKEOLOG-2008

Konya Belediyesinin 1970 yılından itibaren sembol olarak benimsemiştiği çift başlı kartalın kökeni konusunda eğer ciddi bir araştırma yapılacak olursa elbetteki ilk olarak Türklerin Müslümanlığı kabulünden önceki bazı inançları karşımıza çıkar. Ama yazımızın konusu bu olmadığı gibi, bu husus ayrı bir inceleme konusudur. Ayrıca Hititlerden Bizans'a çeşitli devletlerin kartalı sembol olarak benimsemesi bu konudaki çalışmalarını bir hayli çeşitlendirecek yönündedir. Bu yüzden yazımızın amacı; eski inançlardan gelen kartal kültürünün Türkler Müslüman olduktan sonra neden dışladıkları ve hatta 13. yüzyılının ikinci yarısına kadar plastik sanatlarda neden kullandıkları konusunda bir deneme yapmaktır.

Konu bir hayli karmaşık olduğu gibi hem anlatması, hem de anlaşılması bakımından bir hayli büyük zorluklar içermektedir. Konuya yaklaşımımız üç ana başlık çerçevesinde olacaktır. Bu üç başlıktan biri **"Ukap"** yani kartal adını taşıyan peygamberimizin sancağıdır. Diğerisi ise **"Konya'nın Belde-i Muhayyere"** olma ihtimali konusudur. Üçüncüsü ise **"Kın Nesreyn"** kelimesi ile Konya'nın eski adlarından biri olan **"Kunniye"** kelimesi arasındaki **"Kın=Kun"** ses benzerliğidir.

Sırasıyla inceleyecek olursak; **"Ukap"** kelimesi El Mucid adlı Arapça ve Kamus-ı Türki adlı Osmanlıca sözlüklerde kartala verilen Arapça ad olarak geçmektedir. Bu bilgilere ek olarak Osmanlı Tarih Deyimleri ve

Terimleri sözlüğünde Peygamber Efendimizin siyah renkli sancağının adı da **"Ukap"**tır. İnternet'te yaptığımız araştırmada Mercek Dergisi Ağustos 2004'de yayınlanan 2. sayının 18. sayfasında bu konu ile ilgili şunlar yazmaktadır; **"...1400 yıldır İslam'ın sembolü olan bu sancak kutlu Peygamberimiz, Hz. Muhammed (s.a.v)'in Ukap isimli emaneti olan Sancak-ı Şerifi'dir. Hz. Peygamber her katıldığı savaşa Ukap ile girmiştir...Resullullah (s.a.v) kullanılacak sancakların hep beyaz olmasını emretmişti, ancak Ukap siyah renkli idi...İslam öncesi, Kureyş kabilelerinde kullanılan bu sancak tüm Arapları birleştirici bir öneme sahipti. O dönemdeki tüm kabileler de, İslamiyet'in yayılması safhasında bu sancak altında birleşiyorlardı. Peygamber Efendimiz (sav)'in bu sancak dışında, ordusuna ait birçok sancak daha vardı ama Başkomutanlığa özel olan sancak Ukap'tı..."**

Kartal yani **"Ukap"** adlı sancağın Müslümanlarca önemini yukarıdaki alıntıyla vurguladıktan sonra Selçuklu sultanları ile Konya'nın sembolünün de kartal olduğunu hatırlayalım. Burada Türklerin İslam öncesinden getirdikleri Kartal kültü ile peygamber efendimizin de sancağının adının kartal olması Konya'nın çift başlı kartal olan sembolünün neden çağları aşarak günümüze gelebildiğinin birinci delili sayılabilir.

İkinci başlık ise **"Konya'nın Belde-i Muhayyere"** olması ihtimali konusudur. Bilindiği üzere

“Konya'nın Belde-i Muhayyere” olması konusu Selçuklu çağından beri sıkça tartışılmış ama bir türlü çözüme ulaştırılamamış bir konudur. Hatta bu konu son 20-30 yıldır devamlı bir şekilde siyasiler tarafından gündemde tutulmaktadır. Ayrıca dikkate şayandır ki, Konya'nın tanınmış araştırmacı-yazarlarından Mehmet Eminoğlu'nun- “*Kın Nesreyn'in Konya olduğuna dair*” ilginç bir yazısı vardır.

Doğrusunu söylemek gerekirse, bu konunun da Konya'nın çift başlı kartalı ile yakından ilgisi bulunmaktadır. Bu ilgi şöyledir; Mu'cemu'l-Büldan adlı Arapça sözlüğün 404. sayfasındaki bir Hadis-i Şerif kaynak gösterilerek; Peygamber efendimize Allah tarafından hicret etmek üzere önerilen üç şehirden biri olan “*Kın Nesreyn*” şehrinin-internette aldığımız bilgilere göre-İslam âlimlerin çoğunluğu tarafından Konya olduğuna dair ittifak edildiğidir. İnternet'teki Abdullah Baba. Com adlı sayfadan aldığımız bilgiler şöyledir; “... *Mu'cemu'l-Büldan Sayfa 404'de Nebi Sallallahü Aleyhi ve Sellem Efendimiz; “Allah u Teala şu üç yerin hangisini seçersen (Medine, Bahreyn, Kın Nesreyn veya Kın Nesrin) orası senin hicret yerindir,*

seni muhayyer kıldım diye vahiy edildim, ben de Medine'yi seçtim” buyurmuşlardır. Hadis-i şerifde adı geçen (Kın Nesrin veya Kın Nesreyn) isimlerinin İslam âlimlerinin çoğu tarafından Konya olduğu konusunda ittifak vardır. Kın: Kuşun gözetlediği mekân. Nesr: Kartal ve buna benzer kuşların adı. Nesreyn: İki veya çift aded anlamındadır. Yani iki veya çift kartal'ın resmi olan yer. Konya'nın yüzyıllardır değişmeyen sembolü de çift başlı kartaldır. Ecdadımız dahi bu sembole müdahale etmemişler ve bu nebevi sözün hikmeti gereği davranmışlardır. Onun içindir ki Muhyiddin Arabî hazretleri gibi, Sultan-ül Ulema Bahaeddin Veled hazretleri gibi, Mevlâna Celaleddin-i Rumi Hazretleri gibi daha nice ulema suleha büyük Allah dostları bu beldeye yerleşmişler ve bu beldeyi “Belde-i Muhayyere” olarak görmüşlerdir. Konya tarih sayfasında İslam'ın merkezi olmuş baş şehir olmuştur ve tekrar İslam'ın baş şehirliğini yapacaktır. Muhyiddin Arabî Hazretleri de bunu Futhatı Mekkiyesinde zikretmişlerdir...”

Konuyu incelemeye “*Kın Nesreyn*” kelimesinin anlamı ile başlayacak olursak buna göre bu birleşik kelimenin anlamı şöyledir; “*Kın*” kelimesi “*kuşun gözetlediği mekan*” anlamındadır. “*Nesr*” kelimesi ise kartal ve buna benzer kuşların adıdır. “*Nesreyn*” ise iki veya çift adet anlamındadır. Yani kelime “*çift kartal'ın veya çift başlı kartalın gözetlediği alan*” olarak Türkçe'ye çevrilebilir. Denilebilir ki bu açıklamalar üzerine Konya'daki Selçuklu Sultanlarının armalarının çift başlı kartal olduğu eklenirse kolayca “*Kın Nesreyn*” kelimesine “*bu şehir Konya'dır*” etiketi yapıştırmak mümkündür. Yalnız İslam Tarihi ile ilgili çalışmalar yapan bilim adamlarının ittifakla ve önemle üstünde durdukları bir konu vardır ki, o da “*Kın Nesreyn*”nin eski Ha-

lep şehri olduğudur. Gerçekten gerek Mu'cemu'l-Büldan 404-405. sayfalarında gerekse, ülkemizde yayınlanan eski ve yeni İslam Ansiklopedilerindeki *“Kın Nesreyn”* maddesinde konu hiçbir tartışmaya gerek bırakmadan açıklanmış ve *“Kın Nesreyn”* şehrinin eski Halep olduğu tespit edilmiştir.

Peki o zaman *“Konya'nın Belde-i Muhayyere”* olduğu konusunda bazı araştırmacılar, yazarlar ve bilim adamları neden ısrar etmektedirler. Bunun nedeni İbni Arabî'nin kitaplarında *“Konya'nın Belde-i Muhayyere”* konusunun geçmekte olduğu iddialarıdır. Öyle ki, İbni Arabî'nin *“Fususü'l-Hikem”* ve *“Futubat-ı Mekkiye”* isimli kitaplarında bu konunun geçtiği önemle vurgulanmaktadır. Yalnız şunu da belirtmek lazımdır ki, bu iki kitabın Türkçe tercümeleri üzerinde yaptığımız araştırmalarda bu konuya ve özellikle de Konya kelimesine hiç rastlayamadık. Ama bazı ilim adamlarının bu konunun *“Fususü'l Hikem”* de geçtiği hususunda ısrar ettikleri malumu-muzdur. Ayrıca bu konuda değişik bir rivayetin de bulunduğu yaptığımız araştırma sonucunda öğrenmiş bulunuyoruz. Bu rivayet şöyledir; İbn-i Arabi bir gece rüyasında Peygamber efendimizi görmüş ve *“Konya'nın belde-i Muhayyere”* olduğu hakkında bilgiyi bu rüyadan elde etmiştir. Ancak şunu da belirtmek lazımdır ki, bu rüya ile ilgili bilgilerin İbn-i Arabî'nin *“Fususü'l Hikem”* ve *“Futubat-ı Mekkiye”* adlı kitaplarında bulunmadığını müşahe-de ettik. Ancak araştırma imkanını bulamadığımız İbn-i Arabî'ye ait olmayan bazı kitaplarda bu rüya ile ilgili bilgilerin olduğu hakkında bilgi edinmiş bulunuyoruz. Ama gerçek olan şudur ki, bu konu ile de ciddi bir çalışmanın olmadığı ne yazık ki konuyla ilgilenen herkesin malumudur. Denilebilir ki, bilim dünyası bu konuda ikiye bölünmüş durumdadır. Bir kısmı *“Konya'nın Belde-i Mu-*

hayyere olma” konusunun kaynaklara dayandığını iddia ederken, diğer bir kısmı ise bu konunun zayıf bir tez olduğu konusunda görüş bildirmektedirler. Ama gerçek olan şudur ki, *“Ukap”* konusunda olduğu gibi bu konuda da ortak payda çift başlı kartaldır. Hem *“Kın Nesreyn”* kelimesinin manası, hem Selçuklu Sultanlarının armasının çift başlı kartal olması ve bu iddianın bir hadis-i şerife dayandırılması; çift başlı kartal kültürünün yalnızca şekil geleneğinde bile olsa 13. yüzyılın sonuna kadar neden yaşatıldığının ve günümüze hatırasının kuvvetle neden geldiğinin en önemli kanıtı olsa gerektir.

İnceleyeceğimiz üçüncü ana başlık ise *“Kın Nesreyn”* kelimesi ile Konya'nın eski adlarından biri olan *“Kunniye”* kelimesi arasındaki **Kın=Kun** ses benzerliğidir.

Bilindiği üzere Yunan-Roma çağlarından ve XIII.yüzyılın Batı kaynaklarına kadar geçen zaman dilimi içerisinde Konya şehrinin adı *“İkonium”* diye geçmektedir. Erken dönem İslam coğrafyacıları ise Konya'yı *“Kunniye”* diye adlandırmışlardır. Bu değişikliğin sebebi acaba 13. yüzyılda ortaya çıkmış gibi gözükken *“Konya'nın Belde-i Muhayyere olma”* iddiasında mı yatmaktadır? Çünkü

geçmişten günümüze “Kın Nesreyn” kelimesi ile Konya şehri arasında, çift başlı kartaldan dolayı ortak bir bağ kurma çabalarının olduğu malumumuzdur. Buna dayanarak diyebiliriz ki; Türklerin Konya’ya gelişlerinden önceki “İkonium” kelimesi, Müslümanların bu coğrafyada gözükmeleriyle ve hatta daha sonra Türklerin gelmesiyle birlikte “Kunniye’ye” dönüşmüş olması ihtimal dahilindedir. Bu dönüşümde “Kın Nesreyn” kelimesindeki “kartalın gözetlediği mekan” anlamındaki “Kın” kelimesi “Kun”’a dönüşmüş, bu kelimenin arkasına sahiplik eki olarak “Türk+iye” kelimesindeki gibi “iye” eklenmiş olma ihtimali bir hayli yüksektir. Bu değişikliğin sebebi de elbetteki Peygamberimize isnat edilen yukarıda da değindiğimiz Hadis-Şeriftir. Şurası bir gerçektir ki, yukarıda değindiğimiz “Kın=Kun” ses benzerliği en kötü deldir ve daha sağlam delillere ihtiyaç vardır. Sonuçta her ne kadar zayıf bir delil olsa da ve hatta yanılıyor olsak da bu konudaki ortak payda da çift başlı kartaldır. Görülüyor ki, Selçukluların çift başlı kartalının Konya’nın “Belde-i Muhayyere” olma iddiasına ne denli destek verdiğini geçmişten günümüze kuvvetli bir şekilde izleme imkanına sahibiz. Kaldı ki çift başlı kartal kültü ve “Belde-i Muhayyere” konusundaki hadisi şerif, geçmişten günümüze Müslümanların Konya hakkında düşüncelerini ne ölçüde etkilediğinin en güzel bir örneklerinden birisidir.

Bütün bu anlattıklarımızı derleyip toparlayıp bir sonuca varacak olursak kısaca şöyle diyebiliriz: “Kın Nesreyn” şehri kesinlikle Konya olmayıp, Halep şehrinin eski adıdır. Ve denilebilir ki, “Kın Nesreyn” kelimesi ile Konya arasında “Belde-i Muhayyere” hadisi şerifi doğrultusunda, ortak paydanın çift başlı kartal olduğu gibi bir bağlantının kurulmasının belki de en önemli sebebi; 13. yüzyılda Selçuklulara ve onların başkenti

Konya’ya İslam dünyası nezdinde iyi niyetle meşruiyet kazandırma çabasıdır, diyebiliriz. Çünkü Selçukluların yükselişi ile birlikte Abbasiler güçlerini kaybetmişler ve İslam dünyasının liderliğini Selçuklular ele geçirmişlerdir. Bu meşruiyet kazandırma çabasına en büyük destek “Kın Nesreyn” kelimesinin Türkçe karşılığı olan “Çift başlı kartalın gözetlediği alan” anlamı ile Selçuklu hükümdarlarının sembolü olan çift başlı kartal inancından gelmiştir. Ve bu iki mefhum ortak bir amaçta, yani Konya’ya İslam Dünyasında “Belde-i Muhayyere” Hadis-i Şerifi çerçevesinde meşruiyet kazandırmak için hiç de kötü niyetli olmayan bir çaba ile birlikte kullanılmıştır. Ayrıca yukarıda değindiğimiz “Ukap” konusu; “Konya’nın Belde-i Muhayyere” olarak kabul edilmesi; “Kın Nesreyn” kelimesi ile “Kunniye” kelimesi arasındaki zayıf ses benzerliğinin aynı zamanda bir arada ortaya çıkması üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Çünkü Türklerin İslam öncesi inançlarıyla yeni girdikleri din-den gelen etkilerin tek bir amaç çerçevesinde, yani Anadolu’nun tapusunun alınması hususunda girdikleri işbirliğini en güzel bir şekilde gözler önüne sermektedir. Bu işbirliği 13. yüzyılın ikinci yarısına kadar plastik sanat örneklerinde çok iyi bir şekilde gözlenebilmektedir. Bu konuya örnek olarak sivil yapılarda sıkça görülen kartal betimlemeleridir. Ama unutmamak lazımdır ki, İslam dini Türkler tarafından zamanla daha iyi anlaşılması ve hazmedilmesi sonucunda eski inanışlar yavaş yavaş terk edilmeye başlanmıştır. Bunun sonucu olarak da kartal kültü ve benzeri inançlar 13. yüzyılın ikinci yarısından sonra geniş kullanım imkanlarını kaybetmiş; muhakkak ki günlük konuşma, atasözleri ve deyimler içinde izlerine ancak rastlanır olmuştur. Günümüzde ise sadece folklor araştırmalarının konusu olma durumdadır.

PROF. DR. SAİM SAKAOĞLU'NA BİR ÖDÜL

İhsan KAYSERİ

Selçuk Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi ve Akademik Sayfalar'ımızın çıktığı günden beri devamlı yazarlarından Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU'na Uluslar arası KUKLA ve GÖLGE OYUNU (UNİMA) tarafından bilim ödülü verildi. Saim Hoca'nın almış olduğu bu bilimsel ödülün önce iki duayen siyasetçi Ord.Prof. Sadi IRMAK ve Haydar KOYUNCU ile olan hatıralarını sizlerle paylaşmak istiyorum.

Konya'yı canı kadar seven hemşehrimiz; İlk Çalışma Bakanı... Başbakanın, Kurucu Meclis Başkanı gibi devletin en üst yerlerinde görev verdiği bilim adamı Ord. Prof. Dr. Sadi IRMAK ile çok yakın bir dostluğumuz vardı. Nerede ve ne zaman beni görse hemen "Gel bakalım genç gazeteci hemşehrim" der ve yanına çağırırdı. Bu kadar yoğun çalışmalarının yanı sıra Konya'dan ve Konyalılardan haber almak onun belki de başlıca vazifeleri arasında idi. Sorardı, sorardı hep Konya'yı sorardı. Ben de dilimin döndüğünce ona cevap vermeye, sorularını cevapsız bırakmamaya gayret gösterirdim. Konuşmalarımızdan hem Sadi IRMAK hem de ben büyük bir zevk alırdık. Ben de zaman zaman Sadi ağabey veya Sadi amca diye kendisine hitap eder ona sorular sorar, bilgi dağarcığımı genişletmeye, büyütme çalışırdım. Konuşma demeyin de siz; Soru-cevap diyebilirsiniz bu konuşmalarımıza. Gece geç saatlere kadar da sohbet ettiğimiz olur ve "Haydi biraz da uyuyalım, yarın daha yorucu bir gün olacak" der ve uykuya dalardık.

Birgün bir sohbetimizde; "Sadi baba, siz Konyayı ve Konyalıları çok seversiniz. Bunu bilmeyen yok. Yine siz, zaman zaman da Türk büyüklerinin büst-

lerini diktiyorsunuz. Bunun sebebini açıklar mısınız?" şeklinde bir soru sormuştuk ve çok uzun bir konuşmayla da bu soruma cevap aldığımı hatırlarım. Bana söyledikleri hala onun o güzelim ses tonuyla kulaklarımdadır: "Bak genç hemşerim, genç gazeteci kardeşim. Bizler geçmişimizi geleceğimize ulaştırmanın için bu anma toplantılarını, bu törenleri, bu büst dikme işini yapmamız gerekir. Yoksa o tarihe geçmiş kişiler birgün gelir unutulur giderler. Biz de unutulur gideriz. Unutulmamak için unutulmamak gerekir. İnsanlarımızı öldükten sonra değil, ölmeden önce de hatırlamamız, onların bu mutlu günlerinde birlikte olmamız gerekir."

50 yıldan beri tanıdığım ve son 10 yılını zaman zaman birlikte geçirdiğim duayen politikacı Haydar KOYUNCU'nun da Ord.Prof. Dr. Sadi IRMAK'a benzeyen birçok yönünün olduğuna tanıklık yaptım. Merhum Haydar KOYUNCU da "Kaderde, kıvançta, sevinçte, tasada" hemşehrileriyle çok yakından ilgilendiğini gördüm. Haydar ağabeyimin de Türkiye ve Konya politikasına büyük hizmetleri olduğu gibi, kişilere de çok büyük hizmetleri olmuştur. Hizmet etmiş kişilerin daha çok yad edilmeleri için onların isimlerinin anılmasına vesile olmak arzusuyla cadde ve sokaklara veya mahallelere isimlerinin verilmesi için gerekli gayreti gösterdiğini gördüm. Bu hizmetler hiçbir zaman boşa gitmedi.

Şimdi sizlere bir başka dostumdan, ağabeyimden, büyüğümden söz etmek istiyorum. Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU....

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU, Fah-

rünnisa Mah., Çaybaşı Caddesi'nde dünyaya gelmiş, o da öz be öz Konya çocuğu. Türk ve Konya kültür hayatına onun da çok büyük hizmetleri olmuştur. İlkokulu Hakimiyet-i Milliye'de okumuş liseyi ise tarihi Konya Lisesi'nde bitirmiş ve İstanbul Edebiyat Fakültesinden sonra da yurdun çeşitli yerlerinde edebiyat öğretmenliği ve Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde akademi hayatı; Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Fen-Edebiyat Öğretim Üyeliğinin yanı sıra ulusal ve uluslar arası birçok bilimsel kuruluşta üyelik, Türk Dil Kurumu üyeliği yapmış, Türk kültürünün temel taşlarından olan halk edebiyatına büyük önem vermiş, bu konuda sayısız makale ve bildiriler sunmuş; 50'ye yakın kitabı olan bir kişi olarak tarihimizin altın sayfalarında yerini almıştır. Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU 20 Mart 2006 günü Selçuk Üniversitesi'nden emekli olunca; Konya'da bir tabir vardır."Unu eledim, eleği astım"... şeklinde. Saim Hoca da emekli olunca unu eleyip eleği bir kenara asacak diyenler olmuştur mutlaka. Fakat bu kez bizler onu durdurmadık. "Sana durmak yakışmaz Saim Hoca" dedik ve geçmişte kalan hatıralarının canlanması için gayret gayret harcadık. Özel sayılar çıkarttı birçok dergi. Bunlardan birisi de Kayseri'de 31 yıldan beri yayınlanan ve Mart 2008 de 363 ncü sayısına ulaşan Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Der-

gisi Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU için bir özel sayı hazırladı. Milli Folklor Der-gisi Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU için bir özel sayı yaptı. İşte bunlardan bir-ikisi. Kısaltılmış ismi UNİMA olan Uluslar arası Kukla ve Gölge Oyunu Kurumu Türkiye Milli Merkezi de bir tören düzenleyerek Türkiye'de üç kişiye ödül verdi. 14 Şubat 2008 günü 14.00'de Ankara Konur Sokak'taki binasında ger-çekleştirilen ödül töreninde Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU, Kukla gösteri san-atçısı Cengiz ÖZEK ve Türk Kukla sanatının destekçisi olarak da ÜLKER Grubu bu ödülü aldı.

Türk kukla sanatının gelişmesi için seçiciler bilim alanında Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU'nu, kukla oynatıcısı alanında sanatçı Cengiz ÖZEK ve bu gele-neksel Türk sanatının yaşamasında maddi ve manevi büyük katkıda bulu-nan ÜLKER Grubu'nua ödülleri verildi. Yapılan törende Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Sacit ADALI, Muğla Milletvekili Metin Ergun TİKA ve Yö-netim Kurulu Başkan Yardımcısı Mus-tafa ŞAHİN tarafından ödülleri verildi.

Yapılan hizmetlerin hiçbir zaman boşa gitmediği bir kez daha ortaya çıktı. Biz de geleneksel oyunlarımızdan Türk kukla sanatına bilimsel olarak katkıda bulunan değerli büyüğümüz Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU'nu bir kez daha kut-lar ve başarılarının geleğen olmasını di-lerim.

Sultanlar Şehri Kadınhanı

Ali IŞIK

Ne bağlı bulunduğu vilayete yakınlığının, ne de vilayetin can damarlarından yakın zamana kadar en önemlisinin, karnını yarararak geçmesinin avantajını değerlendirebilmiş bir garip “Sultanlar Şehri”... Kültürüyle, diliyle nevi şahsına münhasır köklü bir mazi... Rahmetli Tanpınar’ın ünlü Beş Şehir’inde Konya’yı anlattığı bölümün girişinde Konya için söylediklerini rahatlıkla Kadınhanı’na da tebdil edebilirsiniz (Ahmet Hamdi Tanpınar’ın anılan eserinden yaptığımız alıntılarda “Konya” kelimesini kaldırıp yerine üç nokta koyduk. Siz bu üç noktayı “Kadınhanı” olarak okuyabilirsiniz):

“... bozkırın tam çocuğudur. Onun gibi kendini gizleyen esrarlı bir güzelliği vardır. Bozkır kendine bir serap çeşnisi vermekten hoşlanır.”

“Dışardan bu kadar gizlenen ... içinden de böyle kıskançtır. Sağlam ruhlu kendi başına yaşamaktan hoşlanan, dışarıdan gösterişsiz, içten zengin Orta Anadolu insanına benzer. Onu yakalayabilmeniz için saat ve mevsimlerine iyice karışmanız lazımdır.”

“... insanı ya bir sıtma gibi yakalar, kendi âlemine taşır, yahut da ona sonuna kadar yabancı kalırsınız.” (A. Hamdi TANPINAR, Beş Şehir, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2004, s. 65)

Konya’ya yakınlığıyla ters orantılı bir yadlık, bir soğukluk... Gözünü bu şehirde açmış bir Kadınhanı köylüsü olan fakir, şimdi tanıtımını ya-

pacağı kitabın yazarını tanıyınca ya dek, ilçesini tek katlı toprak sıvalı, kerpiç evlerde yaşayan soğuk insanlar yurdu olarak bellemişti. Kadınhanı için zihinlerinde aynı imajı donduranlar eminiz ki, Lütfi Özkul Hocanın “Sultanlar Şehri Kadınhanı (Saideli-Pira)” kitabını okuduktan sonra zihinlerindeki bu zemheri manzarası cemreye tebdil eyleyecektir.

Kitabın tanıtımına geçmeden yazarı hakkında birkaç kelam etmek istiyorum. Aynı ilçe (Kadınhanı) nüfusuna kayıtlı olduğumuz Lütfi Özkul Hoca ile aynı yıl, aynı kasabaya, aynı dersleri okutmak üzere atanmıştık. Ne ki okullarımız farklıydı. O, Taşkent Lisesinin, fakir de Taşkent İmam-Hatip Lisesinin edebiyat öğretmeni idi (1977). O zamanlar kasaba olan Taşkent’te üç yıl görev yaptıktan sonra kader –sadece görev yeri olarak- yollarımızı ayırdı. Lütfi Hoca, Taşkent’ten sonra ilçesine atanınca uzun idarecilik serüveni de başladı. O, Kadınhanı gök kubbesinde pek çok hoş seda bıraktıktan sonra geçen yıl Kadınhanı Halk Eğitim Merkezi Müdürü olarak görevini noktaladı. Eğitimciliği ve idareciliğinin yanında hobi olarak resim ve müzikle de ilgilendi. O, tezenesi ve fırçasıyla gizli kalmış sanatkârlardandır.

Küçük boy, ciltli, karton kapaklı “Sultanlar Şehri Kadınhanı”, on üç bölümden oluşuyor. Bu on üç bölümü kitabı açmadan da fark edebiliyorsunuz. Zira kitabın yandan görü-

nüşünün gökkuşağını çağrıştıran her bir farklı rengi, ayrı bir bölümü göstermektedir. Kadınhanı Belediye Başkanı Mustafa Koyuncu'nun "Sunuş" u, yazarının "Ön Söz"ünden sonra başlayan bu bölümler şöyle sıralanıyor: 1. Kadınhanı'nın Genel Coğrafi Konumu (s. 11-12), 2. Kadınhanı Tarihi (s. 17-36), 3. Millî Mücadelede Kadınhanı –Şehitlerimiz, Gazilerimiz- (s. 37-68), 4. İdarî Yapılanma (s. 69-120), 5. Kadınhanı'nda Eğitim (s. 121-140), 6. Sosyal ve Kültürel Yapı –Folklor- (s. 141-164), 7. İz Bırakanlar (s. 165-182), 8. Tarihi ve Turistik Yerlerimiz (s. 183-208), 9. Kasabalarımız Köylerimiz (s. 209-238), 10. Nostalji (s. 239-266), 11. Ulaşım ve Yapılanma (s. 267-274), 12. Tarım-Endüstri ve Sanayi (s. 275-286), 13. Spor (s. 287-299). Son iki yaprağı reklama ayrılmış eserin "Kaynakça" sı

300. sayfasında bulunuyor.

Kadınhanı insanını tanıyanlarda "Kadınhanı" kelimesinin ilk çağrışımı, ilçenin kendine özgü şivesidir. "Kadınhanı" kelimesine muhatap olan böyle birisinin ilk tepkisi mutlaka mütebessim bir çehreyle: "Geliyrik, gidiyrik" demek olur. Söz Kadınhanı şivesine gelmişken, Kadınhanı'nın güllerinin (delilerinin/velilerinin) anlatıldığı "Ah Kadınhanı'm Ah!" başlıklı duygusal yazının sonuç bölümüyle biz de yazımızı bitirelim:

"Abh Kadınhanı'm abh... İnsanları farklı, yaşantısı farklı, konuşması farklı... Ama her şeye rağmen tatlı, mutlu, hoş bir ilçedir Kadınhanı'm..."

Konuşması dedim de... Kadınhanı'mızın tipik bir şive özelliği vardır. Şimdiki zaman zaman çok farklı kullanılır, meselâ:

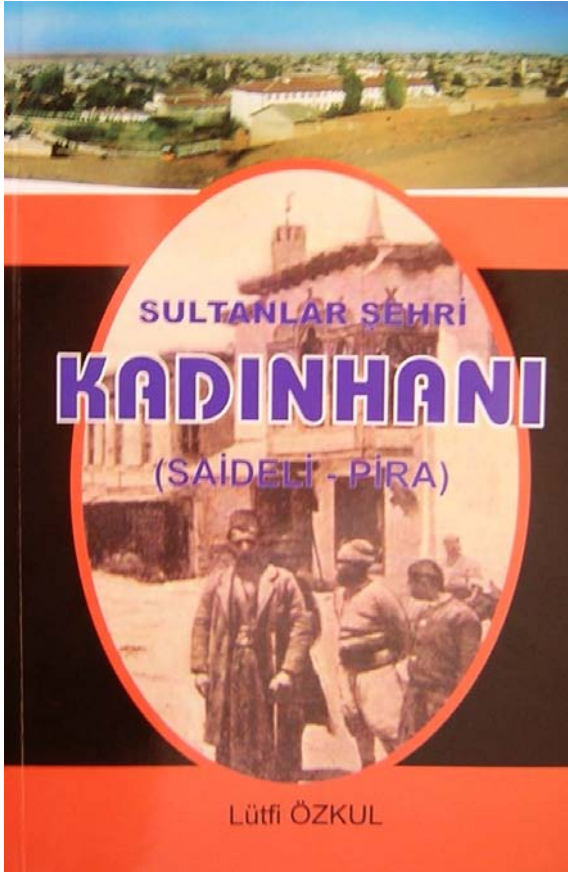
*Ben geliyrim Biz geliyrik
Sen geliyin Siz geliyorsunuz
O geliy Onlar geliyler
şeklinde kullanılır.*

Vaktiyle İstanbul'a taşınan bir kardeşimiz, yine İstanbul'da yaşayan bir hemşehrimizi ziyaret için birkaç defa evine gittikleri halde bulamazlar. Daha sonra bir gün o hemşehrisiyle karşılaşınca biraz bu Kadınhanı şivesini değiştirmek, biraz da kibarlaşmak özentisiyle:

- Yahu kardeşim, neredesiniz? Kaç seferdir geliyoruz, geliyoruz sizi evde bulamıyorduk" deyivermiş.

Yine bir Kadınhanılı hayatında ilk defa gördüğü bisikleti Kadınhanı'na dönünce arkadaşlarına şöyle tarif etmiş:

- Ülen gardaşım, gorsen sen de şaşan valla; iki eliyen dutuyu, ayaklarınyan itiyi ülen gavurun oğlu bi gidiyi, bi gidiyi yav..." (Lütfi ÖZKUL, Sultanlar Şehri Kadınhanı (Saideli, Pira), Unimat Ofset, Konya, bila tarih, s. 10)

KONYA KÜLTÜR-SANAT İKLİMİNDEN: TYB'den Erdem Bayazıt'a Vefa

TYB Konya Şubesi'nin 2008 Kültürel Faaliyetleri, 15 Mart Cumartesi günü, sanatının 50. yılını dolduran Erdem Bayazıt'ın anıldığı söyleşi ile başladı. Türk edebiyatının önemli isimlerinden Erdem Bayazıt, dostları Rasim Özdenören, Prof. Dr. Ramazan Kaplan, Prof. Dr. Turan Koç ve Arif Ay tarafından anlatıldı. Programın başında Bayazıt'la yapılan bir söyleşi sinevizyon olarak gösterildi. Daha sonra, akciğer kanseri ile mücadele eden Erdem Bayazıt'ın sanattaki yarım asrı ve kişiliği konuşuldu.

TYB Konya Şubesi Başkanı Ahmet Köseoğlu, programı açış konuşmasında, sanatçı Erdem Bayazıt ile çeşitli sebeplerle birçok kez bir araya gelerek kendisini yakından tanıma imkânı bulduğunu vurguladıktan sonra: *"Onun arkadaş ve dostları tarafından anlatılması ayrı bir önem taşıyor. Sanat hayatı boyunca belki de daha öncesinden bu yana kendisi ile birlikte olan bugün onu anlatmak için buraya gelen Rasim Özdenören ağabeyimizin de sanatta 50. yılını kutluyoruz. Onlar bizim sanattaki ışıklarımız. Allah onların sayısını arttırsın"* dedi.

Daha sonra Prof. Dr. Turan Koç yönetiminde program başladı. Erdem Bayazıt'ın kendileri için tam bir ağabey olduğunu belirterek sözlerine başlayan Koç, onun Türk kültürüne önemli kazanımlar sağladığını belirtti. Erdem Bayazıt'ın lisenin ilk yıllarından beri arkadaşı olan Rasim Özdenören, onun üslubuyla ve hitabıyla tam bir beyefendi olduğunu söyledi. *"Erdem'in ki soydan gelen bir beyliktir, yakıştırma bir unvan değil. Onun şiiri, çağlardan beri sürüp gelen Müslüman'ın yaşam trajedisini anlatmak ister. Bu trajedinin kahramanı olan Müslüman çağlardan beri ezilmiştir, zulme ve ihanete uğramıştır ve bugün, kendi durumunu göyerek bu kölece şarta başkaldırma konumunu yaşamaktadır. Artık, bileklerindeki ve beynindeki ihanet kelepçesinin farkındadır ve sesini yükseltmektedir. Erdem Bayazıt, Müslüman'ın bu durumunu: 'Elbet kıracağım bir gün bu ihanet kelepçesini' mısraı ile dünyaya ilân etmek ister. Onun şiir sesi, çağdaş Türk şiirinin vazgeçilmezleri arasında yerini çoktan almış bulunmaktadır"* diyen Özdenören, Bayazıt'la paylaştığı hatıralarından birkaçını nakletti.

Daha sonra söz alan Prof. Dr. Ramazan

Kaplan, sanatta 50. yılını dolduran Erdem Bayazıt'ın edebî kişiliği hakkında bilgiler verdi. Bayazıt'ın şiire başladığı dönemlerde ülkede etkin olan şiiri anlamsız kılmaya dayanan ikinci yeni akımından uzak bir şair olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Kaplan, bunun çok önemli olduğunu söyledi. Prof. Dr. Kaplan, Bayazıt'ın şiirinin düşünce eksenini oluşturan temel olgunun kültür değişimi olduğuna dikkat çekerek: *"O şiirlerinde kültür değişimini, kültür yabancılaşmasını, bunun toplumda açtığı yaraları, bozulan yaşam biçimi özenle ele alınır. Bayazıt, şiirlerinde bozulan değerlerin korunmasına öncelik veriyor. Aşk, yalnızlığı ve tabiatı evrensel anlamda yorumluyor. Ses, değer, ahenk ve düşünce açısından şiirleri modern ve zengindir. Bayazıt, şiirlerinde tabiatın metafizik anlamda bozulmuşluğunu en iyi anlatan şairlerden birisidir. Düşünce ve dilin iyi kullanılması açısından Bayazıt'ın şiirleri örnek model olarak kabul edilebilir"* diye konuştu. Prof. Dr. Kaplan, Bayazıt'ın çok fazla şiir yazmadığını toplam 51 şiirinin olduğunu ifade ederek, bu şiirlerin dolu dolu olduğunu açıkladı. Erdem'in şiirlerinde okuyucu ile ilişki kurduğunu dile getiren Kaplan, şiirlerini anlamak için belli bir bilgi ve kültür birikimine sahip olmak gerektiğini kaydetti.

Daha sonra konuşan Arif Ay, Türkiye'de şair olmanın çok zor olduğunu belirterek, sanat ve sanatçının yerinin iyi algılanması gerektiğini söyledi. Bayazıt'ın sanatının tebliğ değil telkin olduğunu vurgulayan Ay: *"Bayazıt aslında günümüz Türkçesinin Dede Korkut'u gibidir. Türkçe onun şiirlerinde ayrı bir derinlik kazanır. O ilham kaynağı gelince şiir yazar bu yüzden şiir sayısı çok fazla değildir"* dedi.

“Türkler, Malazgirt’ten Bir Asır Önce Anadolu’yu Yurt Tutmaya Başladılar”

SÜSAM (Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi) ile Konya Fikir, Sanat, Kültür Adamları Birliği Derneğinin ortaklaşa düzenlediği 2007-2008 II. Yarıyıl Konferanslarının ilki 15 Mart Cumartesi günü saat 20.00’de merkezin Gülbahçe arkasında-

ki binasında yapıldı.

Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği öğrencileri, öğretim üyeleri ve Konyalı araştırmacıların yoğun ilgi gösterdiği toplantının açış konuşmasını SÜSAM Başkanı Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ yaptı. Prof. Küçükdağ, davetlileri selâmladıktan Merkez’in 2008 faaliyetleri hakkında bilgi verip sözü Prof. Dr. Mikail Bayram’a verdi.

Prof. Dr. Bayram, “*Oğuzların Anadolu Fethi Macerası*” başlıklı konferansında yine ilginç ve çarpıcı bilgiler verdi. Mikail Hocanın kapsamlı/doyurucu konuşmasındaki ilginç açıklamalardan biri Türklerin İslâmlaşma sürecinde savaşlardan çok ticaretin etkili olduğu hususu idi. Diğerleri de başlık yaptığımız savı idi. Konferans, Mikail Hocanın dinleyici sorularını cevaplandırmasıyla son buldu.

SÜSAM ve Konya Fikir, Sanat, Kültür Adamları Birliği Derneğinin ortaklaşa düzenlediği konferansların takvimi:

1. Dr. Sefer Solmaz: “*I. Kılıç Arslan Dönemi*”: 29 Mart 2008

2. Yard. Doç. Dr. M. Ali Hacıgökmen: “*Sultan Mesut Dönemi*”: 12 Nisan 2008

3. Prof. Dr. Mikail Bayram: “*II. Gıyaseddin Keyhusrev ve Sadeddin Köpek*”: 10 Mayıs 2008

4. Doç. Dr. Mustafa Demirci: “*Haçlılar ve II. Kılıç Arslan*”: 24 Mayıs 2008

Bütün konferansların yeri SÜSAM evi; saati de 20.00’dir.

